

TWOJE ZDROWIE, TWÓJ GŁOS!

KLUCZOWE PRZESŁANIE DLA DZIECI

Z Przewodnika Rady Europy w przewodnik uczestnictwo
dzieci w decyzjach dotyczących zdrowia.

CZEŚĆ!

Twoje zdrowie jest ważne.

Jako dziecko możesz nie być w stanie samodzielnie podejmować decyzji dotyczących swojego zdrowia. Masz jednak prawo uczestniczyć w ich podejmowaniu. Również inne dzieci mają prawo uczestniczyć w podejmowaniu decyzji dotyczących ich zdrowia.

W podejmowanie decyzji w sprawach Twojego zdrowia zazwyczaj zaangażowane są różne osoby:

Ty

Będący poniżej 18 roku życia.

Twoi rodzice

To zwykle oni się Tobą opiekują. Czasami opiekuje się Tobą inna osoba dorosła i taką osobę nazywamy „opiekunem”.

Pracownicy służby zdrowia

To osoby, które pomagają Ci dbać o zdrowie, jak lekarze, pielęgniarki, dentyści, czy psychologowie. Twoje zdrowie dotyczy zarówno Twojego ciała, jak i umysłu.

Niniejsza broszura opisuje, jak możesz zaangażować się w swoją opiekę zdrowotną i jak ważne jest, aby lekarze, pielęgniarki i inni dorośli włączali Cię w proces podejmowania decyzji. Zawiera przykłady pokazujące co mogą zrobić, by podejmowane decyzje były dobre.

Przeczytasz o niektórych ważnych aspektach procesu podejmowania decyzji i poznasz je, w tym następujące:

TWOJE PRAWO DO BYCIA WYSŁUCHANYM

INFORMACJA JEST KLUCZOWA

WYRAŻANIE SWOICH POGLĄDÓW

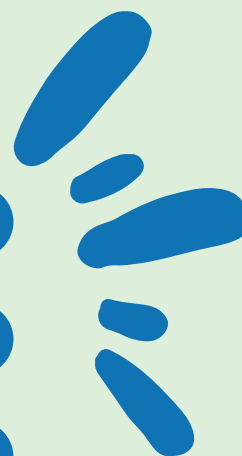
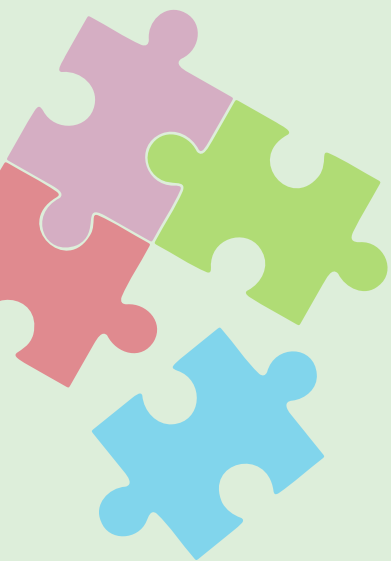
OTWARTA I BEZPIECZNA KOMUNIKACJA

ROLA RODZICÓW

PODEJMOWANIE DECYZJI

BRAK POROZUMIENIA

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej na ten temat, to na końcu niniejszego dokumentu znajdziesz **dodatkowe informacje**, w tym **użyteczne definicje**.

TWOJE PRAWO DO BYCIA WYŚŁUCHANYM

Kiedy idziesz na rutynową wizytę do lekarza, robisz badanie krwi lub badanie wzroku albo kiedy musisz poddać się leczeniu lub operacji w szpitalu, wiele drobnych i kilka dużych decyzji jest podejmowanych razem z Tobą i dla Ciebie.

Masz prawo dzielić się swoimi myślami i uczuciami dotyczącymi Twojego zdrowia. Możesz mówić, czego chcesz, a czego nie chcesz. Nie ma ograniczeń wiekowych – każde dziecko może mieć coś do powiedzenia, nawet małe dzieci mogą powiedzieć, czego chcą i jakie są ich preferencje.

Dobłą praktyką jest wyrażanie swojej opinii we wszystkich sytuacjach. Dorośli, w tym lekarze i pielęgniarki powinni w tej praktyce pomagać. Spójrzmy na kilka przykładów:

INFORMACJA JEST KLUCZOWA

Bardzo ważne jest, abyś **jak najlepiej zrozumiał swój stan zdrowia**, zanim podejmiesz decyzję.

Dorośli, a zwłaszcza lekarze i pielęgniarki, muszą wyjaśnić, co się dzieje, jak mogą pomóc Ci poczuć się lepiej i co się stanie dalej. Powinni to wyjaśnić w sposób, który będzie dla Ciebie zrozumiały. Każde dziecko jest inne, więc sposoby wyjaśniania mogą się różnić. Możesz uzyskać te informacje, rozmawiając z rodzicem, pielęgniarką lub lekarzem.

Dorośli muszą się upewnić, że wszystko dobrze rozumiałeś. Powinni również wyjaśnić Ci, kto jest kim i co robi, zwłaszcza w szpitalu, gdzie możesz spotkać wiele różnych osób.

OTWARTA I BEZPIECZNA KOMUNIKACJA

Informacje są ważne, ponieważ pomagają Ci kształtować opinie i wpływać na decyzje dotyczące Twojego zdrowia. Należy je udostępniać w sposób, który zapewni Ci **komfort i bezpieczeństwo**.

Dorośli są tu po to, by Cię wspierać i pomagać Ci wyrażać swoje uczucia i opinie, przemyśleć sprawy i dojść do własnych wniosków. Istnieje wiele sposobów, dzięki którym **pracownicy służby zdrowia pomogą Ci poczuć się komfortowo i zachęcą do** aktywnego podejmowania decyzji. Zobaczmy kilka przykładów!

Dam Ci czas i przestrzeń na zrozumienie informacji i zastanowienie się, co o nich myślisz.

Urządzę swoje biuro w ładny sposób, aby nie wydawało się dziwne ani straszne.

Korzystam z zabawek i bawię się z młodszymi dziećmi

Słucham tego co mówisz i jestem z Tobą szczery.

Wiedza, co czujesz i myślisz pomaga mi w lepszej opiece nad Tobą.

Informacje o Twoim zdrowiu pozostaną między Tobą a opiekującymi się Tobą pracownikami służby zdrowia oraz Twoimi rodzicami lub osobami odpowiedzialnymi za Ciebie.

Niektóre informacje mogą być trudne do przyjęcia, ale dorośli zawsze powinni mówić prawdę. Powinni wyjaśnić wszelkie zagrożenia oraz to, czy coś może być nieprzyjemne lub bolesne.

Dzieci potrafią wiele zrozumieć i często chcą wiedzieć jak najwięcej, bo to im pomaga przygotować się na to, co się wydarzy.

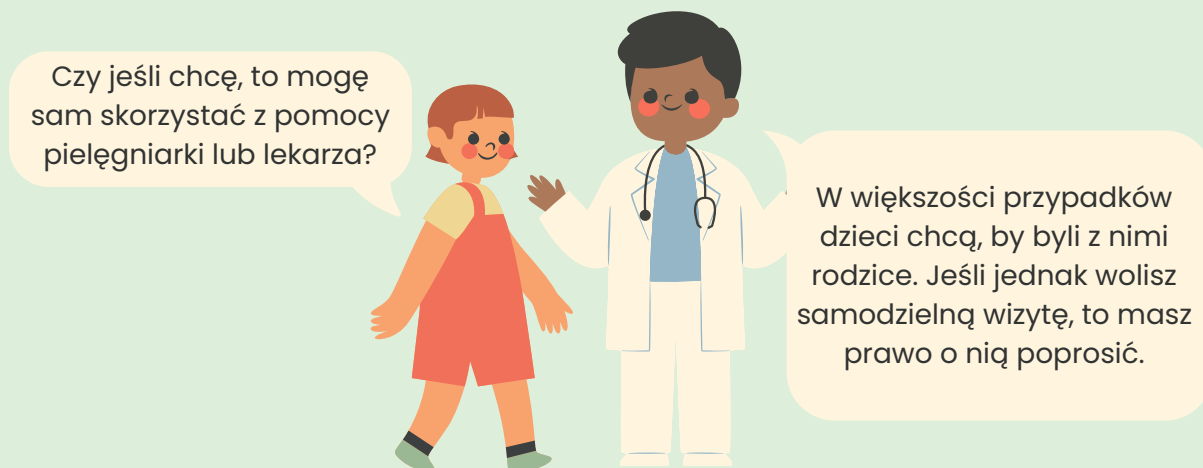
ROLA RODZICÓW

Twoi rodzice są ważnymi osobami, które Cię wspierają. Twoi rodzice lub osoby, które się Tobą opiekują, znają Cię bardzo dobrze i często wiedzą, co robić i jak Ci pomóc, gdy idziesz do lekarza lub szpitala.

Ważne jest, aby rozmawiać z rodzicami i dać im znać, co czujesz, aby mogli cię wesprzeć, ponieważ **w wielu przypadkach to oni będą mieli ostatnie słowo w kwestii decyzji dotyczącej ciebie.**

Masz prawo do obecności rodziców podczas wizyt (zwanymi konsultacjami), zabiegów lub w przypadku konieczności pobytu w szpitalu. Jeśli rodzice lub opiekunowie nie mogą być obecni, możesz poprosić o pomoc inną zaufaną osobę dorosłą.

WYRAŻANIE SWOICH POGLĄDÓW

Możesz **wyrazić swoją opinię na wiele sposobów**: możesz powiedzieć, napisać, a nawet narysować. Czasami wyrażamy naszą zgodę swoim zachowaniem, bez użycia słów. Przez fakt wyciągnięcia ramienia do badania ciśnienia krwi, wyrażasz, że jest ono dla Ciebie ok. Dlatego pracownicy służby zdrowia muszą zwracać uwagę na **język ciała**, w tym dzieci, które nie potrafią mówić.

Czasami pracownik służby zdrowia zapyta Cię ustnie, czy się zgadzasz, a następnie zapisze Twoją odpowiedź w Twojej dokumentacji medycznej.

W niektórych przypadkach Ty i/lub Twoi rodzice możecie zostać poproszeni o podpisanie specjalnego formularza lub o napisanie w bardziej formalny sposób, czego chcecie, a czego nie.

Dorośli są tu po to, by pomóc Ci wyrazić swoją opinię. Ale możesz też powiedzieć, że nie jesteś pewien lub że wolisz, aby rodzice decydowali za Ciebie.

PODEJMOWANIE DECYZYJI

Dobra decyzja oznacza, że została omówiona, jest dobra dla dziecka i uwzględnia jego potrzeby.

Innymi słowy, kiedy dorośli podejmują decyzję dotyczącą Ciebie, powinni brać pod uwagę to, co myślisz i czego chcesz. To oznacza, że **dorośli muszą Cię wysłuchać i potraktować poważnie**. Powinni zastanowić się, jak ich decyzje wpłyną na Ciebie i działać w sposób dla Ciebie najlepszy zarówno teraz, jak i w przyszłości.

Z wiekiem rozumiesz więcej i lepiej. Możesz aktywniej uczestniczyć w podejmowaniu decyzji. Dlatego z czasem Twoja opinia będzie miała coraz większe znaczenie. Co nie oznacza, że opinia małego dziecka się nie liczy!

BRAK POROZUMIENIA

Dobra decyzja wymaga, aby wszystkie zainteresowane strony rozmawiały ze sobą i słuchały się nawzajem, aby znaleźć najlepsze rozwiązanie.

Mogą się jednak zdarzyć sytuacje, w których osoby zaangażowane w podejmowanie decyzji dotyczących dziecka mają **odmienne zdanie**. Na przykład możesz nie zgadzać się z rodzicami lub rodzice mogą nie zgadzać się z pracownikami służby zdrowia.

Poważne traktowanie Twojej opinii nie zawsze oznacza, że ostateczna decyzja będzie taka, jakiej sobie życzysz lub taka, jakiej byś sobie życzył. Czasami nie będzie to możliwe. Jednak szukając najlepszego rozwiązania dla Ciebie, **pracownicy służby zdrowia powinni wziąć pod uwagę Twoje preferencje**, wiedzieć, czego bezwzględnie unikać i starać się uszanować Twoje życzenia.

W każdym razie **należy Cię dokładnie poinformować o tym, co zostało ustalone i dlaczego**.

Zobaczmy, **co można zrobić, aby pomóc** w złożonych sytuacjach, w których ludzie się nie zgadzają lub myślą inaczej:

Rozmawiamy o sytuacji wspólnie z Tobą i Twoimi rodzicami, jeśli to konieczne, kilkakrotnie, aby znaleźć odpowiednie rozwiązanie.

W większości przypadków to wystarczy, aby rozwiązać problem.

W razie potrzeby można zwrócić się do innej osoby, zwanej mediatorem, o pomoc i poradę.

Mediatorzy pomagają ludziom zrozumieć stanowiska drugiej strony i wspólnie znaleźć rozwiązanie konfliktu.

W niektórych szpitalach istnieją specjalne rady lub komisje, do których można zwrócić się o poradę, gdy osoby zaangażowane w sprawę nie mogą wypracować wspólnego stanowiska.

W wyjątkowych przypadkach o podjęcie decyzji może zostać poproszona osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci (np. sędzia).

Wszyscy ci ludzie zawsze będą myśleć o tym, co jest dla Ciebie najlepsze, to się nazywa „dobro dziecka”.

POZOSTAŁE KWESTIE

TWOJE ZDROWIE, TWOJE PRAWA

Istnieją dwa ważne dokumenty dotyczące praw dzieci w dziedzinie zdrowia.

Konwencja o prawach dziecka Organizacji Narodów Zjednoczonych wyjaśnia wszystkie prawa dzieci, aby mogły cieszyć się dobrym życiem wszędzie tam, gdzie mieszkają i być chronione przed niebezpieczeństwami.

W odniesieniu do **opieki zdrowotnej** stwierdza, że dzieci mają prawo do możliwie najlepszego stanu zdrowia. Oznacza to, że dzieci muszą otrzymywać opiekę zdrowotną dobrej jakości i opiekę, która jest dla nich najlepsza.

Konwencja stanowi również, że dzieci mają **prawo do udziału w podejmowaniu decyzji**, które ich dotyczą w różnych dziedzinach życia. Oznacza to, że dzieci mają prawo do wyrażania swoich opinii, w tym dotyczących ich zdrowia i dobrego samopoczucia, a także prawo do bycia wysłuchanymi i traktowanymi poważnie.

Prawa te dotyczą **wszystkich dzieci w równym stopniu**, niezależnie od tego, skąd pochodzą, jak wyglądają, jakim językiem mówią, kim są ich rodzice lub czy są dziećmi z niepełnosprawnościami.

Rada Europy przyjęła konwencję zwaną **Konwencją z Oviedo**, która dotyczy interwencji medycznych. Ma ona zastosowanie zarówno do dorosłych, jak i do dzieci.

Mówi ona, że ludzie muszą wyrazić dobrowolną i świadomą zgodę, co oznacza, że muszą wyrazić zgodę na interwencję. W przypadku dzieci stanowi, że jeśli w kraju, w którym mieszkają, prawo nie pozwala im samodzielnie decydować, należy uwzględnić opinię dziecka, biorąc pod uwagę jego wiek i dojrzałość. Ponadto interwencja może mieć miejsce tylko wtedy, gdy jest ona korzystna dla dziecka.

RÓŻNE KRAJE, RÓŻNE ZASADY?

Poszczególne kraje mają specyficzne prawa, zasady i kultury. W niektórych krajach, dopóki człowiek jest dzieckiem, jego rodzice muszą wyrazić zgodę. W innych krajach prawo umożliwia starszym dzieciom, na przykład od 15. lub 16. roku życia lub po osiągnięciu odpowiedniej dojrzałości, formalne podejmowanie samodzielnych decyzji dotyczących ich zdrowia: nazywa się to „zgoda”.

Pamiętajcie jednak, że w każdym przypadku i we wszystkich krajach: dziecku trzeba wyjaśnić, na czym polega problem i co się z nim stanie. Trzeba je też zapytać, co o tym myśli!

Nawet dziecko, które może podjąć formalną decyzję, nadal potrzebuje wsparcia i porady. Możliwość podejmowania decyzji nie oznacza, że dziecko jest pozostawione samo sobie!

WPŁYW NA POLITYKĘ I PRAWO

W niniejszej broszurze wyjaśniono, w jaki sposób Ty i inne dzieci macie prawo do udziału w podejmowaniu decyzji dotyczących zdrowia, które Was bezpośrednio dotyczą.

Dzieci i grupy dzieci mogą również wyrażać swoją opinię na temat przepisów obowiązujących w kraju, w którym mieszkają. Mogą brać udział w planowaniu i programowaniu usług zdrowotnych, a nawet w projektowaniu i prowadzeniu szkoleń dla pracowników służby zdrowia.

Jeśli dzieci będą konsultowane w sprawie projektów prawnych związanych z opieką i polityką zdrowotną, to wszyscy skorzystają na podejmowaniu lepszych decyzji!

PRZYJAZNE DZIECKU DEFINICJE UŻYTECZNYCH TERMINÓW

Autoryzacja lub zgoda: formalna zgoda na przyjęcie opieki medycznej, wydana przez rodziców lub opiekunów dziecka albo, jeśli przepisy danego kraju na to pozwalają, przez samo dziecko.

Dobro dziecka: oznacza, że ludzie powinni zawsze myśleć o tym, jaki wpływ na dziecko będzie miała każda podejmowana przez nich decyzja i czy decyzja ta jest rzeczywiście najlepsza dla dziecka.

Dziecko: osoba poniżej 18 roku życia. Dorośli to osoby, które ukończyły 18 lat.

Udział dzieci: zapewnia dzieciom możliwość wypowiedzenia się indywidualnie lub grupowo na temat decyzji, które ich dotyczą.

Prawa dziecka: to coś, co każde dziecko powinno mieć lub móc robić. Prawie wszystkie kraje zgodziły się, że dzieci mają specjalne prawa, a rządy obiecały zapewnić wszystkim dzieciom to, czego potrzebują, aby żyć bezpiecznie i dobrze.

Rada Europy: Europejska organizacja zrzeszająca 46 krajów, zwanych państwami członkowskimi. Została powołana, aby zapewnić, że wszystkie te kraje chronią prawa człowieka, w tym prawa dziecka, wspierając dzieci i młodzież w rozwijaniu ich pełnego potencjału oraz zapobiegając wszelkim krzywdom.

Opieka zdrowotna: ogólne określenie opieki medycznej, obejmujące wizytę u lekarza, leczenie lub interwencję, pobyt w szpitalu.

Pracownicy służby zdrowia: lekarze, pielęgniarki, dentyści lub psychologowie, czyli wszyscy, którzy pracują w służbie zdrowia.

Rządy: ludzie, którzy tworzą przepisy dla danego kraju lub społeczeństwa i nimi zarządzają. Na poziomie kraju rząd może być rozległym systemem obejmującym wiele instytucji i liderów, takich jak prawodawstwo (grupa osób tworzących prawo), administracja (organy, które pomagają społeczeństwu funkcjonować i świadczyć usługi), sądownictwo (sądy, w których sędziowie pomagają rozstrzygać konflikty między ludźmi lub organizacjami, rozwiązywać problemy i wymierzać sprawiedliwość w przypadku popełnienia przestępstwa).

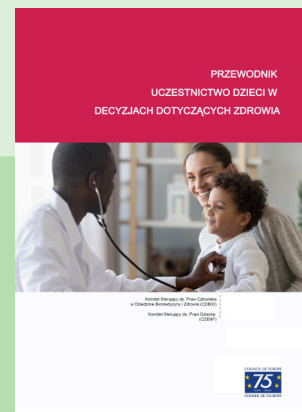
Przedstawiciel prawny: osoba, która prawnie reprezentuje dziecko, czyli rodzice lub opiekun prawny, jeśli rodzice nie mogą być obecni przy dziecku.

Konwencja o prawach dziecka Organizacji Narodów Zjednoczonych: ważny dokument, który wymienia i wyjaśnia wszystkie prawa dziecka, a także obowiązki rządów. Wszystkie prawa są ze sobą powiązane, wszystkie są równie ważne i nie można ich dzieciom odebrać.

DLACZEGO TA BROSZURA?

W 2024 roku Rada Europy opublikowała Przewodnik uczestnictwo dzieci w decyzjach dotyczących zdrowia.

Został napisany, aby pomóc lekarzom, pielęgniarkom i innym dorosłym w podejmowaniu najlepszych decyzji dotyczących zdrowia dziecka. Pokazuje im, jak angażować dziecko, a także zawiera przydatne porady i przykłady.

Jesienią 2024 roku grupa nastolatków z różnych krajów — Denis, Throstur, Lana, Nick, Molly, Dion, Sara, Leonardo, Christina, Rayan, Elodie, Sarah i Jose — wspólnie przygotowała to podsumowanie dla Ciebie i innych dzieci.

Chcieli pomóc dzieciom zrozumieć ich prawa i sposób, w jaki mogą uczestniczyć w podejmowaniu decyzji dotyczących swojego zdrowia. Wsparli ich Child Rights Connect i Rada Europy.

Child Rights Connect jest niezależną organizacją non-profit założoną w 1983 roku, która obecnie jest jedną z największych międzynarodowych sieci zajmujących się prawami dziecka, zrzeszającą ponad 120 organizacji członkowskich i obserwatorów.
www.childrightsconnect.org

Projekt ten w 2024 roku prowadziła Zsuzsanna Rutai, Pełnomocniczka ds. Wzmocnienia i Ochrony Dzieci oraz Rzeczniczka Imen Talhaoui.

Rada Europy to europejska organizacja zrzeszająca 46 krajów, zwanych państwami członkowskimi. Jednym z powodów, dla którego została powołana, jest zapewnienie, że wszystkie te kraje chronią prawa człowieka, w tym prawa dziecka, wspierając dzieci i młodzież w rozwijaniu ich pełnego potencjału oraz zapobiegając wszelkim krzywdom.

www.coe.int

Poglądy zawarte w niniejszym opracowaniu wyrażone są na odpowiedzialność autora(-ów) i niekoniecznie odzwierciedlają oficjalną politykę Rady Europy, czy Child Rights Connect.

Tytuł oryginalny: *Your Health, Your Say!* (wersja angielska)
Tekst został opracowany i wykorzystany za zgodą Rady Europy i organizacji Child Rights Connect. Niniejszy dokument został opublikowany za zgodą Rady Europy i organizacji Child Rights Connect, ale na wyłączną odpowiedzialność tłumacza(y)/wydawcy(ów).

DLA DOROSŁYCH KORZYSTAJĄCYCH Z NINIEJSZEJ BROSZURY WSRAZ Z DZIEĆMI

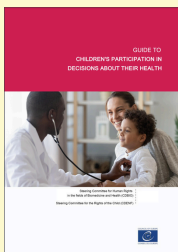
Niniejsze zapisy są przeznaczone dla osób dorosłych, w tym rodziców, nauczycieli, pracowników socjalnych i pracowników służby zdrowia, którzy chcieliby wykorzystać broszurę w rozmowach z dziećmi na temat udziału dzieci w podejmowaniu indywidualnych decyzji dotyczących zdrowia.

Broszurę można stosować niezależnie od tego, czy dzieci rzeczywiście zmagają się z jakimś problemem zdrowotnym, czy nie – przed lub po wizycie u lekarza lub w szpitalu, a także w dowolnym momencie, aby poszerzyć ich ogólną wiedzę w tym temacie.

Dzieci można zaangażować w ten temat indywidualnie lub w grupie. Broszura została napisana dla dzieci w wieku od 9 do 15 lat, ale starsza młodzież również może ją uznać za interesującą.

Jeśli pracują Państwo w miejscu, w którym można zaprezentować tę broszurę w sposób przystępny dla dzieci, to można je zachęcić, aby zabrały egzemplarz do domu i później porozmawiały z Państwem lub innymi zaufanymi dorosłymi.

Niniejsza broszura stanowi podsumowanie Przewodnika Rady Europy w sprawie udziału dzieci w podejmowaniu decyzji dotyczących ich zdrowia, opublikowanego w 2024 roku, którego celem jest dostarczenie informacji i porad, przede wszystkim pracownikom służby zdrowia, na temat tego, jak angażować dzieci w podejmowanie decyzji dotyczących ich zdrowia.

Przewodnik rozpoczyna się od przedstawienia kontekstu teoretycznego i prawnego, a następnie opisuje ważne elementy procesu decyzyjnego, pomagając pracownikom służby zdrowia zrozumieć ich rolę we wspieraniu dzieci, rodzin i innych specjalistów w zapewnianiu uczestnictwa dzieci w praktyce. Omówiono kluczowe koncepcje zgody, akceptacji i dobra dziecka

dziecka, a także typowe sytuacje w opiece zdrowotnej, w których uczestnictwo w procesie decyzyjnym może być czasami postrzegane jako trudniejsze. W Przewodniku zamieszczono przykłady i linki do dobrych praktyk.

KLUCZOWE PRZESŁANIE

Poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski z dokumentu. Podczas rozmów z dziećmi warto omówić wszystkie kluczowe przesłania lub skupić się na najważniejszych lub najbardziej istotnych kwestiach, biorąc pod uwagę sytuację dziecka.

Twoje prawo do bycia wysłuchanym

Zgodnie z Artykułem 12 Konwencji o prawach dziecka ONZ, dzieci mają prawo uczestniczyć w podejmowaniu decyzji i wpływać na nie we wszystkich sprawach dotyczących ich życia, w tym zdrowia. Gwarantuje to, że ich dobro jest zawsze uwzględniane i że otrzymują najlepszą możliwą opiekę zdrowotną.

Informacja jest kluczowa

Dzieci mają prawo do otrzymywania informacji o swoim zdrowiu w sposób dla nich zrozumiały. Informacje muszą być dokładne i wystarczające, aby umożliwić im podjęcie świadomej decyzji.

Otwarta i bezpieczna komunikacja

Dzieci mają prawo do otrzymania wsparcia w kształtowaniu własnego zdania i poczucia bezpieczeństwa w kontaktach z dorosłymi. Mają również prawo do prywatności i poufności, co oznacza, że informacje o ich zdrowiu nie powinny być udostępniane nikomu, chyba że jest to konieczne dla ich dobra.

Rola rodziców

Dzieci mają prawo do obecności rodziców podczas korzystania z opieki zdrowotnej i do polegania na ich wsparciu w podejmowaniu decyzji. W wielu przypadkach to rodzice formalnie udzielają zgody na interwencję.

Może się zdarzyć, że dzieci będą chciały porozmawiać o opiece zdrowotnej lub skorzystać z niej bez obecności rodziców.

Wyrażanie swoich poglądów

Dzieci mają prawo do wyrażania siebie i należy je w tym wspierać i zachęcać do tego, niezależnie od wieku. Przejawy niewerbalne, takie jak mowa ciała, również się liczą. Dotyczy to wszystkich przypadków, niezależnie od zasad dotyczących zgody.

Podejmowanie decyzji

Poglądy dzieci muszą być brane pod uwagę, zgodnie z ich rozwijającymi się możliwościami. Jeśli ostateczna decyzja nie jest zgodna z oczekiwaniami dziecka, należy mu wyjaśnić powody jej podjęcia.

Brak porozumienia

Pomiędzy dzieckiem, rodzicami lub pracownikami służby zdrowia mogą występować rozbieżności zdań i brak porozumienia. Takie sytuacje często można rozwiązać poprzez dalszą dyskusję. Mogą jednak wystąpić sytuacje konfliktowe, w których konieczna będzie interwencja osoby lub organu zewnętrznego, aby zdecydować, co leży w najlepszym interesie dziecka.

Pozostałe kwestie

W tej części znajdują się dodatkowe informacje, dotyczące zwłaszcza właściwych tekstów prawnych. Wspomniano w niej również o możliwości udziału dzieci w opracowywaniu i przeglądzie krajowych przepisów i polityk.

KONTEKST KRAJOWY

Tematyka Przewodnika regulowana jest przepisami krajowymi i wewnętrznymi. Konieczne może być zapoznanie się z obowiązującymi w danym kraju przepisami prawnymi dotyczącymi systemów opieki zdrowotnej, praw pacjenta i praw dziecka, aby upewnić się, że będzie się w stanie odpowiedzieć na pytania.

Czy w moim kraju istnieje ustawa o prawach dziecka? Czy wspomina ona o uczestnictwie?

Czy w moim kraju istnieje ustawa o ochronie zdrowia i prawach pacjenta? Jeśli tak, jakie są odpowiednie przepisy dotyczące dzieci i ich udziału w podejmowaniu decyzji? Na przykład prawo do informacji, prawo do wyrażania opinii i jej rozpatrywania?

Czy przewidziano wiek, w którym dzieci mogą formalnie wyrazić zgodę na interwencję medyczną przed ukończeniem 18. roku życia? Jeśli tak, to według jakich kryteriów (wiek, dojrzałość lub inne)?

Czy istnieją inne przepisy, regulacje lub wytyczne dotyczące udziału dzieci w podejmowaniu decyzji dotyczących zdrowia?

Czy istnieją jakieś wytyczne dotyczące sytuacji braku porozumienia lub konfliktów, na przykład, gdy dziecko / rodzice lub opiekunowie / pracownicy służby zdrowia nie dochodzą do porozumienia? Jakie są ich zasady?

A series of horizontal dotted lines for writing, enclosed in a dotted border.